

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput V. Inter duas sententias aequae probabiles non licet sequi quamlibet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

fide; licet sane levius admodum peccetur, ubi sana intentione sola reprehensibilis actio foris apparet, quam ubi maligna latet etiam in bona actione intentio. Verum quod vel absque minimo peccato non est, purum bonum minime est.

C A P U T V.

Inter duas sententias æque probabiles non licet sequi quamlibet.

Illam solum actionem, quæ dictamine moraliter certo fulcitur, honestam esse, ac licitam, omnes admittunt. Unde jam intellectus, duas inter constitutus sententias, quarum una probabiliter actionem approbat; altera æque probabiliter eandem actionem damnat; unde, inquam, moralem de honestate actionis certitudinem eruet? An ex ipsis alterutrius sententiæ fundamentis (ut scholastice loquar) directe in se spectatis? Ast hæc mere probabilia, minime certa sunt, ab oppositæ sententiæ fundamentis, æque probabilibus, adeo enervata, ut intellectum, a præjudiciis purum, non modo ad assensum non pertrahant; sed anxium magis, ac dubium reddant. An forsitan ex principiis, ut vocant, reflexis certitudo isthæc moralis fluat? Ast hæc ipsa principia, velut incerta, & falsa ab ingente Probabilioristarum phalange impugnantur, velut laxa ac noeiva improbantur.

Juxta Dialecticos, & Criticos illud solummodo judicium morali certitudine gaudet, quod unanimi Sapientum assensu est firmatum; illud econtra ab hac certitudine deficit, quod Doctorum

contradictionibus obnoxium cernitur. Qua igitur fronte Probabilistæ reflexa sua iudicia tamquam *certa* obtrudunt, quæ tot, ac tantos nacti sunt Adversarios? (a)

Ne tamen iniquius cum benignis Doctoribus egisse videar, præstabit præcipua eorum reflexa principia, ad sanæ rationis trutinam appensa, nonnihil exactius examinare.

Qui *probabiliter* agit (inquiunt) *prudenter* agit; qui prudenter, eo ipso honeste ac licite agit. Si ita res se habet: ergo probabilitas non veritas actionum nostrarum regula erit. Ut quid ergo Christus (Joan. 14. v. 6.) viam, vitam, ac *Veritatem* & non potius *probabilitatem* se vocat? Ut quid Psaltes Regius, (Psalm. 23. v. 5.) *dirige me in veritate tua*, & non potius: *dirige me in probabilitate*, supplex ingeminat? Ad quid tot sumptuosa Concilia, Veritatis inveniendæ gratia a Pontificibus convocata? Satis profecto fuisset probabilitatem stabilire, qua
fal

(a) P. Claudius la-Croix Probabilista in sua Theol. mor. T. 1. n. 125. *opiniones, inquit, quas aliqui negant, alii affirmant esse certo probabiles, non sunt certo probabiles.* Cum itaque principia reflexa Probabilistarum a tot, tantisque numero & Autoritate gravissimis Theologis negentur esse certo probabilia, imo ut aperte falsa improbantur, secundum hanc regulam nec *certo* probabilia erunt, sed solum *probabiliter* probabilia, & ita multo magis inepta ad dictamen practicum moraliter certum prudenter inducendum. Ita cl. P. Gazzaniga T. 2. de *act. hum.* pag. 541. in Not.

falsis opinionibus, sive ad fidem, sive ad mores spectantibus, nunquam defuisset. Ad quid Patres adeo laborarunt, ut, quod verum esse judicarent, verbis, & scriptis traderent? Improbo labore levare se poterant, si quod est probabile, credendum & faciendum permisissent. Quis horum divinæ legis Interpretum unquam cogitavit, Probabilistarum sententiam esse sibi sequendam? Veritatem singuli investigarunt, ejus cognitionem a Deo postularunt, *interfice in me* (orabat Augustinus) *quidquid est contrarium veritati*. Singuli obtestati sunt, fidem sibi non esse adhibendam, nisi veritatem prædicarent.

At novi nostri Doctores non adeo sunt scrupulosi. Parum eorum interest, opinionem quamlibet esse veram, iis satis est, hanc esse probabilem. Non ita in morum disciplina tradenda exorbitarunt Pagani: neque Stoici, neque Epicuræi sententiã unquam mutarunt. Quæ vera crediderunt, hæc pronunciarunt, iisque adhæserunt: suis in scholis veritatem reperiri dicebant, hocque pacto homines ad eas frequentandas invitabant. Soli Pyrrhonicæ dubitabant; sed de physicis tantum rebus, aut speculativis; in morum siquidem doctrina hominibus incertitudine solita non assentiebant; sed opus quodlibet bonum, aut malum, justum, aut injustum, licitum, aut vitium pronunciabant. Hodie vero, ubi de christiana justitia agitur, de salute, deque cælorum Regno, modo hoc, modo illud recentiores Casuistæ asserunt: opinionum harum alterutra ejusdem est bonitatis; una aliave vis

æque recta tenditur ad astra. Miseri, qui hosce Doctores docentes audiunt! Beatus ille, quem Dominus erudierit, *Et de sua lege docuerit eum!* (Psal. 93. v. 6.)

Propemodum tædet plura hujusmodi reflexa in examen vocare principia, postquam jam primum adeo arenosum perspeximus. Ne tamen gravi hac in materia studiose quidquam dissimulasse videar, duo plausibilia adhuc adducam. *Lex dubia, ajunt, non obligat, vel ut alii loquuntur: Lex non sufficienter promulgata non obligat;* dum duas inter opiniones hæreo, quarum una legem prohibentem existere affirmat; altera æque probabiliter negat, lex ista mihi dubia est, sufficientique promulgatione caret, nullam proin obligationem inducit: liber a lege sum. Prò Ethicam, christiano homine indignam! Si lex dubia non obligat; quævis autem opinio probabilis legem dubiam reddit, Superi! quor leges naturales, divinas, humanasque velut dubias, non obligatorias humana non respuet temeritas? Quorsum laxatis habenis vesana non ruet libertas? Quos limites dissoluta licentia non transiliet?

Sed ut liberalius cum novis hisce Casuistis agam, legem illam *particularem*, divaricata probabilitate dubiam redditam, minime obligare transmitto; ab actione tamen ut quis abstineat, alia eaque *universali* lege teneri contendo. *In dubiis tutius eligendum*, transgressionisque periculum fugiendum esse, Authoritas & Ratio jubet, prout infra demonstrabo, sicque in praxi illicita actionis positio erit.

Huic

Huic per totam retro antiquitatem celebratissimo principio Adversarii aliud opponunt, clamantes: *In dubiis melior est conditio possidentis.* Homo natura sua liber est, hacque suæ libertatis possessione eousque gaudet, quousque lex certa, ac clara eum inde non turbat. Principium hoc perantiquum est; at extra materiam justitiæ nec a Summis Pontificibus, nec a Patribus, nec a Conciliis ad decidenda dubia usurpatum. Novi, Recentisque venerunt, qui amplissimum illius fecerunt usum: qui hominibus placentia loquentes, suavi eloquio mulcentes viam ad Cælum ostenderunt facilem, ac latam, quam æterna Veritas arctam, spinisque horridam prædicavit. Sed, quid multis opus? An non ipsa libertatis possessio in nostro casu moraliter est dubia? An non lex universalis clara est, ad vitiandam bonam fidem, ac turbandam libertatis possessionem sat, superque sufficiens? De hac lege modo plura.

C A P U T VI.

Argumenti ejusdem Continuatio.

Mens nostra duas opiniones, æque, aut fere æque probabiles, invicem oppositas, serio perpendens, de neutrius veritate pronunciare prudenter potest. Ut quid enim unam præ altera veram judicet, cum Fundamenta utrinque æqualia, se invicem elidentia, videat? Suspendendum itaque judicium est, & ad modum dubitantis in medio persistendum. At periculum in mora est: agendi necessitas urget. Bene est: agas itaque, non tamen quod magis libet, sed quod licet;